

29.06. 2023

Innspill til stortingsmelding om ungdomstid og 5.-10.trinn. fra Aksjon skolebibliotek.

Aksjon skolebibliotek er et samarbeid mellom 16 organisasjoner som lenge har jobbet med å løfte de norske skolebibliotekene og belyse de store ulikhetene i skolebibliotektilbudet i Norge.

Når skolen skal gjøres mer praktisk og variert er det viktig og riktig å styrke laget rundt elever og lærere. Her bør skolebiblioteket og skolebibliotekaren ha en sentral rolle.

Skolebiblioteket er en annerledes arena i skolen. Det er et sted for utforskning, nysgjerrighet og inspirasjon. Skolebiblioteket er et sted hvor elever kan tilegne seg pensum og kunnskap på en annerledes måte enn gjennom tradisjonelle læremidler. Dette går hånd i hanske med ambisjonen om variert og praktisk undervisning og opplæring.

Elevens opplæring i, og ferdigheter til å utøve kritisk lesning blir stadig viktigere. Elever må kunne lese godt, kunne navigere i større tekster og skape mening og sammenheng i det de leser. Her har skolebibliotekene en sentral rolle. Skolebibliotekaren har unik kompetanse på litteratur og kan bidra til å utvikle den leselysten som er en forutsetning for å lese godt og variert. I tillegg må selvstendige og utforskende elever kunne navigere og søke på nett og de må kunne utøve praktisk kildekritikk. Falske nyheter, kunstig intelligens og algoritmer påvirker hva vi møter på internett og i sosiale medier, og elever må ha mediekompetanse og være oppdatert på nyhetsbildet for å kunne forstå og vurdere nyhetstekster de leser. Elever må ha tilgang til redaktørstyrte medier og komme bak betalingsmurer for å få tak i informasjonen de trenger, og elever må ha et mangfold av medier å velge i. Skolebiblioteket er en arena for å jobbe strategisk med alt dette. Her kan skolebibliotekaren bidra med både undervisningssamarbeid og formidling av en god og oppdatert bok- og mediesamling.

Forskjellene i skolebibliotekenes bemanning, samling og åpningstider er i dag for store. Det må satses på skolebibliotek med gode planer for hvordan skolebibliotekene skal brukes hvis skolebibliotekene skal bli en arena som utjevner forskjeller og ruste elever til en fremtid i rivende og rask utvikling. Gode skolebibliotek, gjennom hele utdanningsløpet, bidrar til å gi alle elever i Norge de beste forutsetninger for å kunne utvikle nødvendig informasjonskompetanse: evnen til å søke kilder, vurdere kilder, bruke kilder i eget arbeid og referere til kilder. Først når alle disse evnene er på plass vil muligheten til å utøve kritisk tenkning og kritisk lesning være til stede. Dette er kompetanse borgere i et demokrati må ha for å kunne forstå og tolke den verden de er en del av. Det er kompetanse elevene må være i stand til å selv videreutvikle som voksne. Her har skolen et stort ansvar og skolebiblioteket er en naturlig arena for å skape kontinuitet, ansvarsfordeling og forutsigbarhet i dette svært viktige arbeidet som må starte i barneskolen og videreutvikles i ungdomsskole og videregående skole. Det fordrer stor grad av medie- og informasjonsforståelse og skolen må legge grunnlaget for videre utvikling. Når skolen skal gjøres mer praktisk er det desto viktigere å få denne kunnskapen inn tidlig hvis praktisk og variert undervisning og læring betyr mer selvstendighet og mer frihet til å gjøre egne valg.

Skolebiblioteket er også en bemannet arena hvor skolebibliotekaren kan bidra til å skape trygghet og tilhørighet som er nødvendig for læring og trivsel. Skolebiblioteket er en vurderingsfri arena og et viktig rom for elever som trenger ekstra tilrettelegging, motivasjon og inspirasjon.

Hvis ambisjonen er selvstendige og utforskende elever med god lese- og informasjonskompetanse er skolebiblioteket en viktig arena å satse på når skolen skal gjøres mer praktisk og variert.

Aksjon skolebibliotek

v/Anne Brit Ingholm